

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

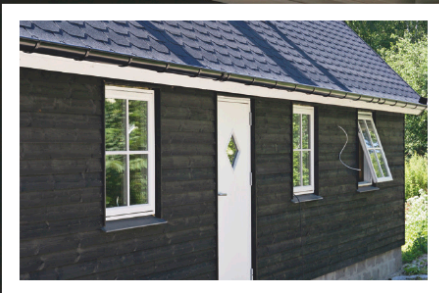
Følg veiledningen nøye, da er ikke dette vanskelig.

TIDSFORBRUK:

I dette tilfellet har vi bare valgt å sette inn en ny dør. Derfor kan vi fint klare oppgaven på en ettermiddag. Skal du fjerne den gamle døren først, må du nok regne med å bruke hele dagen.

PRIS:

Cirka 10 000 kroner for den viste døren.

Legg merke til hvordan spissene på det rombeformede vinduet flukter med vindussprossene.

Sett i døren skjevt – DA BLIR DEN RETT

Alt skal sitte rett, unntatt ytterdøren på huset ditt. Den er nemlig så tung at den etter hvert vil sette seg litt. Dette skal du ta høyde for når du monterer ny dør. Faktisk skal den settes skjevt i to retninger – for å bli rett på lang sikt.

Døren som inviterer gjester inn til huset ditt, skal naturligvis sitte rett. Eller rettere sagt: Det skal se ut som om den sitter rett. I virkeligheten skal dørkarmen sitte skjevt. I to retninger.

Forklaringen er enkel: En ytterdør er så tung at den, uansett kvalitet, vil sette seg noen millimeter på grunn av sin egen vekt. Kanskje ikke akkurat med en gang, men i hvert fall i løpet av noen år.

Hvis du har tatt høyde for dette under monteringen, ved å sette karmen et par millimeter for høyt i hengelsiden, unngår du at døren kommer til å knipe.

Når det er gjort, skal du ta høyde for en annen skjevhet: Dørbladet er produsert innenfor visse toleranser. Den er altså sjelden helt plan, men vil normalt bue noen få millimeter. Ikke så mye at det synes på døren med det blotte øye, men nok til at døren vil lukkes skjevt mot karmen i låsesiden. Dette vil du oppdage ved at døren gaper litt øverst eller nederst.

Men også dette kan du løse under monteringen, ved å rette inn karmen i låsesiden etter at dørbladet er satt inn. Da kommer alt til å se fullkomment rett ut.

Før du går i gang

Når den nye døren ankommer, er det første du skal gjøre å måle den: Er det den samme døren som du bestilte, eller har det skjedd en feil i leveringen eller produksjonen? Det skjer dessverre en gang i blant at målene ikke passer.

Her måtte døren sendes i retur, fordi det lille vinduet var plassert mye lavere enn bestilt. La derfor den gamle døren sitte, til du er sikker på at den nye døren passer. Les om oppmåling på www.gjoerdetselv.com, søk på “ny dør”.

1 **Kontroller den nye døren.** Før du begynner å fjerne den gamle døren, skal du kontrollere at den nye døren ikke har tatt skade under transporten, og at den passer i hullet med en fugebredde rundt.

2 **Sag gjennom notene i topp og sider** med en hånndsag. De er ikke alltid gjennomgående fra fabrikkens side, men det skal de være når du skal sette utforinger på den innvendige siden.

Kloss opp karmen

Nå kommer første delen av det skjeve poenget: Den tunge ytterdøren vil etter hvert sette seg litt, på grunn av sin egen tunge vekt, og ende med å subbe mot terskelen. Derfor setter du den et par millimeter for høyt i hengselsiden. Da vil den, når den setter seg, ende med å sitte helt rett, uten å subbe mot terskelen nederst.

Du får behov for hjelp når døren skal løftes på plass. En ytterdør er tung, og det er ingen grunn til å risikere verken den dyre døren eller helsen din. Prat derfor med naboen, eller inviter en sterk venn. Ham får du også behov for hjelp fra senere i prosessen.

Fleksible plastklosser er enkle å justere høyden med.

1 Merk opp i dørfalsen. Høyden på døren, pluss 12-14 mm fuge hele veien rundt, skal avsettes i murfalsen. Kloss opp til merket med klosser.

VIKTIG! Hengselsiden klosser du opp 2 mm høyere, fordi døren setter seg.

Sett to merker loddrett over hverandre i hengselsiden, og ett merke ca én meter oppe fra bunnen i låsesiden.

2 Sett små merker i dørfalsen. De skal sitte ca 5-5½ cm inn fra forkanten av fasaden. Merkene skal du bruke til å sikte etter når du løfter døren på plass, slik at den blir sittende i riktig dybde.

3 Løft døren på plass. Få en venn eller nabo til å gi en hjelpende hånd. En ordentlig inngangsdør er tung, og koster en masse penger. Sett bunnen på plass først. Før du reiser den opp, går makkeren din på innsiden, slik at han kan ta i mot.

Sett kilene helt i kanten, over de loddrette karmstykkenes.

4 Hold karmen fast med kiler. Bruk noen gode, lange kiler, gjerne 20 cm. Slå dem inn fra begge sider så døren ikke kan flytte seg (her må naboen hjelpe igjen).

Juster karmen

Karmen skal justeres så den sitter riktig. Først skal du fordele luften, slik at det blir plass til like mye isolasjon og fuge på alle fire sidene. Når du har gjort det, låser du karmen sideveis med kiler, nøyaktig som du har gjort det i toppen. Igjen er det en god idé å slå inn kiler fra begge sider av karmen, slik at den ikke kan flytte seg når du arbeider videre.

Når du skrur fast karmen i hengsel-siden, så gjør det inne i falsen, der den lukkede døren senere skjuler skruene.

Du skal også skru fast karmen nederst i låsesiden, men IKKE øverst ennå. Her skal karmen nemlig også sitte skjevt, og dette ordner du helt til slutt.

Slå først kilene endelig inn når justeringen er på plass.

2 Juster karmen i den andre retningen. Bruk en av kilene til å slå på, og bank karmen forsiktig på plass, til den flukter med det merket du har satt i murfalsen. Når den sitter nøyaktig der den skal, slår du fast kilene.

4 Forbor i karmen med et 5,5 mm bor. Du får den peneste finishen ved å sette fast karmen i falsen, der døren i lukket posisjon i fremtiden dekker skruen. Når du som her har valgt en tre/alu-karm, SKAL du skru i aludelen, som utgjør karmfalsen.

1 Flytt karmen på plass i bunnen, slik at den sitter som den skal. Sideveis flytter du den med et brekkjern, til den er i lodd – og fugen er noenlunde jevnt fordelt i begge sider. Ta døren av hengslene.

3 Kontroller at hengselsiden er i lodd i begge retninger. I låsesiden skal du foreløpig bare forsikre deg om at karmen sitter noenlunde etter det merket du avsatte i dørfalsen.

5 Gjør det samme i låsesiden, men bare i den nederste delen. Gjenta prosedyren med oppklossing, forboring og fastskruing som i hengselsiden.

VERKTØY

Fleksible kiler. I stedet for trekiler, kan du bruke såkalte Winbags til å holde og justere dørkarmen med. Det er små luftposer, som kan pumpes opp til de har akkurat den tykkelsen du har behov for.

MATERIALER

Kloss opp med plastbrikker. Du kan godt kloss opp en dørkarm med små treklosser, men du kan også kjøpe plastklosser til dette. De har små tapper som griper i hverandre, og de kan kombineres så de passer nøyaktig.

Det skal legges en kloss bak hver skrue. En plastkile kan f.eks. fungere godt her.

Når døren er satt i, er det enkelt å rette inn karmen så døren lukker jevnt hele veien.

Juster døren

Nå kommer det neste – og kanskje viktigste – skjeve tipset: Sett i karmen skjevt i låsesiden. Eller rettere sagt: Sett den akkurat like skjevt som dørbladet.

Dørbladet (altså selve døren) vil ofte være litt skjevt. Setter du hengselsiden til karmen i lodd, vil avstanden mellom den lukkede døren og karmen bli ujevn. Men retter du inn karmen etter dørbladet, fordeles avstanden jevnt og alt sammen ser helt rett ut.

Så heng døren på hengslene, lukk den, og rett inn karmen. Det gjør du enklest fra innsiden, der du kan se lyssprekken etter hvert som du lukker døren inn mot karmen. Skru deretter fast karmen.

MATERIALER

Erstatt fugen med bånd.

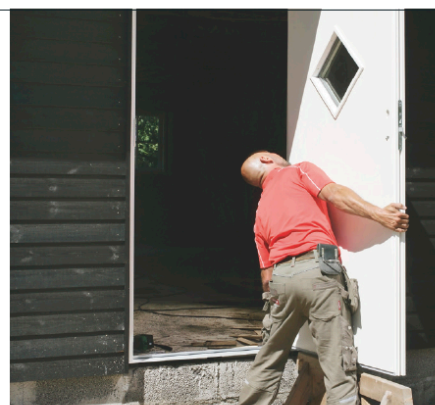
Her fuger vi med vanlig byggfugemasse, som er elastisk. Du kan også bruke fugebånd. Det kjøpes på rull, er selvklebende og bare å sette inn mellom veggen og karmen, der det ekspanderer.

WWW

Finn inspirasjon til døren.

Mange dørprodusenter har inspirasjonsbilder på nettet. Gjør du et googlesøk på enten "ytterdør" eller "inngangsdør", får du en masse treff med gode bilder – det er bare å velge.

1 Heng på dørbladet. Du kan bare se ett hengsel om gangen, men døren skal passe på alle tre samtidig. Hold derfor øye med det øverste hengselet, og tilpass det nederste med venstre hånds fingre.

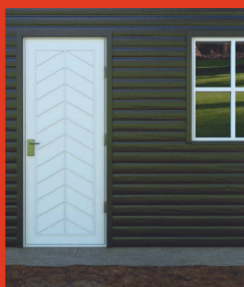
2 Sett i de to siste skruene. Først skal du lukke døren og rette inn karmen, slik at døren lukker jevnt hele veien ned. Sett en skrue under låsblikket og en ut for den øverste trepunktslukkingen i karmen.

Velg riktig dør

Valget av ytterdør er avgjørende for hvordan huset ditt ser ut. Her har vi satt fem forskjellige dører på samme hus.

Vinduet i døren avviker fra stilen til de øvrige vinduene.

Linjene i kledningen på døren kolliderer med de øvrige linjene i treverket.

Et rundt vindu skiller seg ut fra de rette linjene i resten av huset.

Et modig valg med en farget dør. Dessverre flukter ikke vinduene.

Her passer farger og linjer sammen. Dette er et sikkert valg.

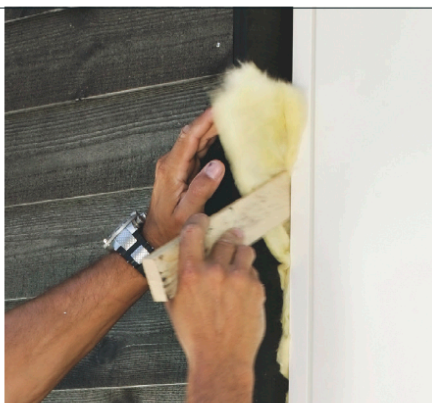
Isolasjon og fuge

Det skal isoleres rundt dørkarmen. Derfor skal målet på døren være mindre enn det hullet den skal settes inn i.

Det smarteste er å kjøpe en dyttestrimmel som er laget av glassull. Den er bare å stappe inn i fugen hele veien rundt dørkarmen.

Du skal ikke trykke det så hardt inn at det blir komprimert. Det er den stillestående luften i mineralullen som isolerer, og altså ikke materialet i seg selv.

Deretter skal du legge en strimmel av fugebakstopp, som sikrer at den avsluttende byggfugemassen hefter akkurat som den skal, og ikke løsner senere.

1 Stapp inn mineralull mellom karmen og veggen. Den skal stappes tett, men ikke komprimeres.

2 Så skal det legges inn fugebakstopp. Hvis fugen er 12-14 mm, passer det med et 16 mm fugebånd. Er veggen skjev, kan du bruke forskjellige tykkelser fugebånd.

3 Trykk fugebakstoppet på plass hele veien rundt karmen. Fugebåndet skal falle inn i noten på baksiden av karmen. Gjør deg umake med å legge det ordentlig inn fra begynnelsen av.

Glatt etter fugen med en fugepinne.

4 Legg en fin fuge utenpå fugebakstoppen. Dermed har du en pen og holdbar fuge på den nye døren.

Når den siste fugen er på plass, kan døren ønske velkommen. Den er litt skjev nå, men det vil ingen noensinne oppdage – og det retter seg av seg selv når det har gått en stund.